

parks” noslēgtā līguma Nr. 4/05 anulēšanu un tiesību atjaunošanu pēc tā. Pieteikumam pievienota attiecīgā līguma kopija.

Pieteikumā norādīts, ka 2006. gada 27. jūlijā SIA „LSF Trans” cedēja SIA „LSF Holdings” prasījuma tiesības pret A/S „Kālija parks”, taču SIA „LSF Trans” rīcībā nebija cedētā līguma oriģināla – tas nozaudēts, nozagts vai iznīcināts rīkotājdirektora V.G. vainas dēļ. Arī A/S „Kālija parks” rīcībā līguma oriģināls neatrodas.

Pieteikums pamatots ar Civilprocesa likuma 298. pantu un 301. panta otrās daļas 3. punktu.

[2] SIA „LSF Holdings” 2007. gada 15. februārī Rīgas pilsētas Centra rajona tiesā iesniedza vēl vienu pieteikumu - par 2004. gada 29. decembrī starp SIA „LSF Trans” un A/S „Ventspils tirdzniecības osta” noslēgtā līguma Nr. LSF/VTO/01-05 anulēšanu un tiesību atjaunošanu pēc tā. Pieteikumam pievienota attiecīgā līguma kopija.

Šajā pieteikumā norādīts, ka 2006. gada 27. jūlijā SIA „LSF Trans” cedēja SIA „LSF Holdings” prasījuma tiesības pret A/S „Ventspils tirdzniecības osta”, taču SIA „LSF Trans” rīcībā nebija cedētā līguma oriģināla – tas nozaudēts, nozagts vai iznīcināts rīkotājdirektora V.G. vainas dēļ. Arī A/S „Ventspils tirdzniecības osta” rīcībā līguma oriģināls neatrodas.

Pieteikums pamatots ar Civilprocesa likuma 298. pantu un 301. panta otrās daļas 3. punktu.

[3] A/S „Kālija parks” par iesniegtajiem pieteikumiem paskaidrojusi, ka abu līgumu oriģināli tika iesniegti zvērinātai notārei, saņemot notariāli apstiprinātas līgumu kopijas, tādēļ nav pamats uzskatīt, ka dokumenti (līgumi) ir nozaudēti. Turklāt, pieteikumiem pievienoto līgumu kopiju teksts atšķiras no notariāli apstiprināto līgumu kopijās norādītā. A/S „Kālija parks” uzskata, ka lietu nav iespējams izskatīt, kamēr nav stājies spēkā tiesas spriedums krimināllietā, kas ierosināta saistībā ar strīdus līgumiem.

[4] Par katru no iesniegtajiem pieteikumiem Rīgas pilsētas Centra rajona tiesa ierosināja civillietu. 2007. gada 21. septembrī katrā no lietām tika taisīts spriedums, ar kuru pieteikums ir apmierināts.

[5] Izskatot lietas sakarā ar A/S „Kālija parks” un A/S „Ventspils tirdzniecības osta” apelācijas sūdzībām, Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģija (turpmāk – Civillietu tiesas kolēģija) nolēmusi apvienot abas augstāk minētās civillietas vienā tiesvedībā.

Attiecīgi 2009. gada 18. jūnijā Civillietu tiesas kolēģija nospriedusi abus pieteikumus noraidīt. Spriedums pamatots ar tālāk norādītajiem argumentiem.

[5.1] Civilprocesa likuma 298. panta kārtībā nav atjaunojamas tiesības pēc divpusējiem līgumiem. Minētais pants iekļauts Civilprocesa likuma nodaļā, kas nosaka kārtību, kādā atjaunojamas tiesības pēc parādu aktiem vai uzrādītāja vērtspapīriem. SIA „LSF Holdings” lūdz atjaunot tiesības pēc divpusējiem līgumiem, taču tas nav Civilprocesa likuma 298. pantā noteiktais izskatīšanas priekšmets.

[5.2] Dokumentu, kuru atjaunošanu lūdz SIA „LSF Holdings”, oriģināli nekad nav atradušies pieteicējas rīcībā, tāpēc nevar uzskatīt, ka pieteicēja bija likumīga šo dokumentu turētāja atbilstoši Civilprocesa 305. pantam.

[6] SIA „LSF Holdings” iesniegusi kasācijas sūdzību par Civillietu tiesas kolēģijas 2009. gada 18. jūnija spriedumu, kurā lūgusi to atcelt un nodot lietu jaunai izskatīšanai apelācijas instances tiesā. Kasācijas sūdzība pamatota ar tālāk norādītajiem argumentiem.

[6.1] Tiesa nepamatoti atteikusies piemērot Civilprocesa likuma 298. pantu, jo arī darījuma akts ir atzīstams par aktu šā likuma izpratnē, proti, divpusējs līgums ir atzīstams par parāda aktu, kurā parādnieks atzīst savu saistību pret kreditoru. Tiesas veiktā minētās tiesību normas interpretācija ir pārāk šaura.

[6.2] Tiesa nepamatoti secinājusi, ka pieteikuma iesniedzēja nav atzīstama par dokumenta turētāju. Šajā gadījumā Civilprocesa likuma 305. panta pirmās daļas vārdi „dokumenta turētājs” interpretējami paplašināti, ietverot arī personas, kurām bijušas likumīgas tiesības attiecīgo dokumentu turēt. Pieteikuma iesniedzējai kā cesionārei minētās tiesības ir bijušas. To pastiprina arī fakts, ka pieteicēja ir 100 % SIA „LSF Trans” daļu īpašniece.

[7] SIA „LSF Holdings” pārstāvis uzturēja kasācijas sūdzību uz tajā norādītajiem motīviem un lūdza to apmierināt. SIA „LSF Trans” pārstāve lūdza apmierināt kasācijas sūdzību un atcelt apelācijas instances tiesas spriedumu. A/S „Ventspils tirdzniecības osta” un A/S „Kālija parks” pārstāve kasācijas sūdzību neatzina un lūdza atstāt spēkā apelācijas instances tiesas spriedumu.

Motīvu daļa

[8] Pārbaudījis sprieduma likumību attiecībā uz argumentiem, kas minēti kasācijas sūdzībā, Senāts atzīst, ka Civillietu tiesas kolēģijas spriedums atceļams un tiesvedība lietā izbeidzama.

[9] Senāts nepiekrīt kasācijas sūdzības iesniedzēja viedoklim, ka Civilprocesa likuma 298. pantā ietvertā termina „parāda akts” interpretācijai, piemērojot sistēmisko tiesību normu iztulkošanas metodi, jāņem vērā Civilprocesa likuma 401. un 402. pantā lietotais termins „akts”.

[9.1] Senāts atzīst, ka par „parāda aktu” Civilprocesa 298. panta izpratnē ir atzīstams vienpusējs līgums, proti, tiesisks darījums, kurā tikai vienam no līdzējiem ir pamatpienākumi. Tas secināms gan no kopsakara ar citām Civilprocesa likuma 39. nodaļā ietvertajām tiesību normām, piemēram, Civilprocesa likuma 300. panta pirmās daļas 2. punkta, piemērojot sistēmisko tiesību normu iztulkošanas metodi, gan arī teleoloģiskās tiesību normu iztulkošanas metodes piemērošanas rezultātā, novērtējot citu Civilprocesa likuma 39. nodaļas tiesvedības priekšmetā ietilpstošo tiesisko darījumu, piemēram, čeka un vekseļa, juridisko dabu. Tie ir minēti Civilprocesa likuma 301. panta otrās daļas 4. punktā un līdzās „parāda aktam” ir vienpusējas apņemšanās.

[9.2] Civilprocesa likuma 298. pantā iekļautā termina „parāda akts” iztulkošanai nav jāņem vērā Civilprocesa likuma 401. panta 1. punktā un 402. panta 1. punktā minētais termins „akts”. Senāts norāda, ka sistēmiskās tiesību normu interpretācijas metodes piemērošana atkarībā no iztulkošanai pakļautā termina var izpausties gan attiecībā pret visu likumu kā vienotu tiesību normu kopumu, gan arī atsevišķa likuma daļu. Piemērojot sistēmisko tiesību normu interpretācijas metodi, lai noskaidrotu Civilprocesa likuma 298. pantā ietvertā termina „parāda akts” nozīmi, jo īpaši jāņem vērā apstākļi, ka terminu saturošā tiesību norma – Civilprocesa likuma 298. pants – atrodas Civilprocesa likuma sestās sadaļas, kas noteic sevišķo tiesāšanās kārtību, 39. nodaļā. Tādējādi Civilprocesa likuma 39. nodaļa noteic sevišķo tiesāšanās kārtību šauram tiesvedības priekšmetu lokam, proti, ja runa ir par parāda aktiem vai vērtspapīriem. Abi minētie termini ir tulkojumi sašaurināti un konkretizējami vienīgi šīs Civilprocesa likuma nodaļas ietvaros, nevis attiecībā uz Civilprocesa likumu vispār.

Kasācijas sūdzības iesniedzēja norāde uz Civilprocesa likuma 401. panta 1. punktu un 402. panta 1. punktu ir nepamatota tādēļ, ka minētās tiesību norma nesatur identisku terminu Civilprocesa likumā 298. pantā minētajam. Civilprocesa likuma 401. panta 1. punktā un 402. panta 1. punktā runa ir par „aktu”, kas nepārprotami ietver arī divpusēju līgumu, taču

tajā nav minēts termins „parāda aktu”, kas lietots Civilprocesa likuma 298. pantā. Senāts atzīst, ka nav pamata izmantot Civilprocesa likuma 401. panta 1. punktu un 402. panta 1. punktu, sistēmiski interpretējot Civilprocesa likuma 298. pantu, jo tiesību normās ir runa par diviem terminiem ar atšķirīgu nozīmi.

[9.3] Tādējādi Senāts atzīst, ka apelācijas instances tiesa spriedumā pareizi iztulkojusi un piemērojusi Civilprocesa likuma 298. pantu, norādot, ka minētā panta kārtībā nevar atjaunot tiesības pēc divpusējiem līgumiem.

[10] Senāts konstatē, ka Civillietu tiesas kolēģija pareizi secinājusi, ka dokumentu anulēšana un tiesību atjaunošana pēc divpusējiem līgumiem, kā tas atbilst konkrētās lietas faktiskajiem apstākļiem, neietilpst Civilprocesa likuma 298. panta noteiktajā izskatīšanas priekšmetā. No tā izriet secinājums, ka Civillietu tiesas kolēģijas pienākums bija izbeigt tiesvedību lietā atbilstoši Civilprocesa likuma 223. panta 1. punktam (lietas izskatīšana nav pakļauta tiesai).

Priekšnoteikums lietas izskatīšanai pēc būtības un sprieduma taisīšanai lietā ir apstākļi, ka lieta ir pakļauta izskatīšanai tiesā Civilprocesa likumā noteiktajā kārtībā. Apelācijas instances tiesa, taisot spriedumu par pieteikumiem, attiecībā uz kuriem pareizi secinājusi, ka tie nav pakļauti izskatīšanai sevišķās tiesāšanās kārtībā, nav ievērojusi Civilprocesa likuma 223. panta 1. punktu. Līdz ar to apelācijas instances tiesas spriedums ir atceļams un saskaņā ar Civilprocesa likuma 474.panta 3. punktu lietā ir izbeidzama tiesvedība.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 474. panta 3. punktu, Augstākās tiesas Senāts

nosprieda

Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2009. gada 18. jūnija spriedumu atcelt, izbeigt tiesvedību SIA „LSF Holdings” pieteikumos par dokumentu anulēšanu un tiesību atjaunošanu pēc tiem.

Spriedums nav pārsūdzams.

Tiesas sēdes priekšsēdētājs   senators

(*paraksts*)

A. Laviņš

senators

(paraksts)

N.Salienieks

senatore

(paraksts)

A.Vītola